

զորս տեսաւ Պօղոս առաքեալ և քա-
րոզեց անդ :

Մեհենին ճարտարապետական ոճոյն
գալով՝ չեմք կրնար որոշ վճիռ տալ,
ինչու որ դեռ ամբողջապէս դուրս ելած
չէ ձևը . միայն այս կ'ըսեմք որ յունա-
կան ճարտարապետութեան պատմու-
թեան աւելի պայծառութիւն և առա-
ւելութիւն մը տուաւ այս մեհենին գիւ-
տը :

ՄՈՆՍԸՆԻ Ս . ՆԻԿՈԼԱՅՈՍ ԿԱՄՈՒՐՋԸ

Ի վաղ ժամանակաց անտի համբաւա-
ւոր եղած է 'ի պատմութեան Մոնսընի
անցքը, վասն զի կը յիշեցնէ Մարիոսի,
Պոմպէոսի և Կոստանդնի լէգէոնները,
և Պիպինոսի ու Մեծին Կորոլոսի բա-
նակները, նոյնպէս և գաղղիական գուն-
դերն որ յամին 1859 անցան զՄոնսը-
նի առ 'ի իջանել յիտալիա և պատե-
րազմել ընդդէմ Աւստրիոյ վասն ազա-
տութեան իտալիոյ, Կ'երևայ որ հին

ժամանակ այս լեռը ծածկուած ըլլայ բազմութեամբ հաստաբուն ծառոց, վասն զի փորելով գետինը այլ և այլ կամուրջներ շինելու համար, գտնուեցան ծառի բազում կոճղներ, որոնք կը ստուգեն այն կարծիքն թէ տտենօք Մոնսընի անտառներով ծածկուած ըլլայ, և ապա կրակով մոխիր դառնալով այն ծառերն՝ ասկէ առաջ եկած ըլլայ իր անունն Mons Cinisium որ նշանակէ լեռնն մոխրոյ, որ և հաւանական է:

Առաջիկայ պատկերն ահա նոյն վերասացեալ կամուրջներէն մին կը ներկայացնէ: Մեկնելով ՚ի Սուզայէ, Մոնսընի ճամբան ուղղի նախ դէպ արեւմուտք անդր քան զկրօյլիապո, ապա կը շեղի դէպ ՚ի հիւսիս, յետոյ դէպ ՚ի Սան Մարգինո, Մուլարէդդո, և Պարտ: Պարտէն անդին բացուի աչաց առջին Ս. Նիկողայոսի դաշտագետինը, և անոր բարձանց միոյն վրայ կայ այս մեր ներկայ կամուրջն, որ հոն եղած ուրիշ կամրջաց մէջ թերեւս ամենէն ճարտարաշէնն է: Այս կամուրջէն քիչ անդին սանդղանման ճանապարհ մը կայ որ կը տանի ՚ի Ս. Խաչ, և հոնկէց կը տեսնուի Մոնսընի տափարակ գագաթը: Այս տափարակին մեծագոյն մասը գրաւեալ է լճէ մը՝ որ երկու հազարամեդր երկայնութիւն, մէկ հազարամեդր լայնութիւն, և շատ տեղ մինչև 30 մեդր խորութիւն ունի: Իսկ մակերևոյթը գրեթէ ձմեռուան մեծագոյն մասը թանձրը սառով պատած է:

Պրէքիւ. — Կը գրէ տեղական օրագիր մը թէ 160,000 Գերմանացւոց և 100,000 Անգղիացւոց և բազմաթիւ Բորգուգալաց գաղթականութեանց թուոյն վրայ պէտք է յաւելուլ հիմա և 100,000 Բիեմոնդեցիներ: Այս ժողովուրդը կտրիճ աշխատաւոր է և ընտիր գաղթականութիւն կը ձևացնէ: Տեղւոյս օդոյն ընդեւանալն իրենց համար շատ դիւրին է, և առանց դժուարութեան կը սորվին Բորգուգալաց լեզուն, իրենց լեզուին հետ ունեցած մեծ նմանութեան պատճառաւ: Կը բնակին Պրէքիւի հարաւային և ամենէն առողջ կողմը:

ԳԱԼԻՖՈՐՆԱ. — Քսան տարի կայ որ Ս. Փրանկիսկոս խեղճ գեղ մ'էր Մելիգոյի մէջ. իսկ այս օրուան օրս ծովային ու վաճառականական մեծ քաղաք մ'է Խաղաղական ծովուն արեւմտեան ափանցը վրայ: Յամին 1859, 85,000 բնակիչ կը համարէր, իսկ մինչև ցամա 1867 եղաւ 151,000. որոց 3600ը Չինացիք են, կը գտնուին նաև Հրեայք: 1866 տարւոյն յունիսի 30էն մինչև 1867 տարւոյն յունիսի 30, 710 փայտաշէն և 340 քարաշէն տունք կառուցան: Ծարտարարութեստութիւնը մեծաքայլ կը յառաջադիմէ. ունի երկու մեծամեծ բրդի գործարան և մէկ բամբակի: Ունի դարձեալ 11 մեծ աղօրիք, 14 ձուլարան և գործարան մեքենայից, 10 սապոնի գործարան, 24 քարածիւթոյ: Քաղքին եկամուտն է 1,625,000, իսկ ծախքը 1,437,000 տոլլար: Կան քաղաքին մէջ 101 եկեղեցական, 409 փաստաբան, շատ մը ոգեղէն ըմպելեաց խանութ, 12 երկաթուղւոյ ընկերութիւն, 109 ուրիշ ծանուցեալ ընկերութիւնք, 17 գիծ շոգեմուղ նաւուց և 58 օրագիր:

ԼԱՐՈՆԱԳԻՔ. — Լուտերական Լաբոնացւոց աչքերը աւելի մեծ են քան զյունակրօն Լաբոնացւոց. մարմիննին աւելի հուժկու և իմացողութիւննին աւելի զօրաւոր: Այս առաւելութեան պատճառն թերեւս այն է որ ասոնք բոլոր տարին միս կ'ուտեն, մինչդեռ յունակրօն Լաբոնացիք շարունակ պաք ու ծոմ կը պահեն:

Ամառնային եղանակին Լաբոնացիք շարունակ ոտքի վրայ են: Այս եղանակիս մէջ Լաբոնիա ուղեորող ճանապարհորդք կ'ընտրեն աւելի գիշերը ճանապարհորդել քան թէ ցորեկը, որովհետեւ այսպէսով ազատ կ'ըլլան թէ սաստիկ ջերմութենէ և թէ մթեղներէ: Ամենայն ժամ հաւասարապէս գործածելի է. ինչպէս հասարակ օրուան նոյնպէս և հասարակ գիշերուան մէջ լոյս է, վասն զի արեգակը հորիզոնէն չի մեկնիր: Այսպէսով Լաբոնացիք գրեթէ ամենեւին չեն հանգչիր ամառը. և եթէ հարցուի իրենց թէ երբ կը գտնան քնանալու ժամանակ, կը պատասխանեն թէ՝ « Մենք ձմեռը շատ կը քնանանք և ամառը կ'աշխատինք բոլոր տարւոյն համար »:

ԱԼԵՈՒԹԵԱՆ ԿՂՋԻՔ. — Այս կղզիներն որ թուով 100 կը համրուին, Քամչեադքայի արեւմտակողմը կ'իյնան, Ամերիկոյ սահմանաց մօտ, անոր համար և ոմանք Ամերիկոյ մէկ մասն կը համարին: Այս կղզեաց մէջ երեւելին է Պեհրիկկ, ուր նաւաբեկե-